

Reformationsdagen

Psalmer: 237, L45, 32:1-5, 32:6-9, L211
Texter: Hab 2:1-4, Gal 3:10-13, Matt 16:18

Nåd vare med er och frid från Gud vår Fader och Herren Jesus Kristus. Amen.

Låt oss be!

Käre Jesus du har tagit vår skuld på dig och betalt för alla våra synder. Ingen mer betalning krävs. Lär oss nu att alltid tacka dig så som du vill bli tackad. Det lär vi oss i de tio buden. Amen.

Vi den här tiden på året, närmare bestämt den 31 oktober 1517, spikade Luther upp de 95 teserna på slottsporten i Wittenberg. Det var en inbjudan till debatt om avlatshandeln. Avlatshandeln innebar att katolska kyrkan erbjöd människor att köpa syndernas förlåtelse, inte helt och hållet det skulle bli för dyrt, men till viss del. Katolska kyrkan lärde att ingen blir frälst bara genom tron på Kristus. Man måste själv gottgöra för sina synder med botgärningar och sedan fortsätta betala för synderna skärselden. Avlaten innebar att man kunde köpa sig lättnad eller befrielse från gottgörelserna i skärselden - för sig själv eller för sina anhöriga. Alltså man betalade med pengar för att snabbare komma till himlen.

Judaisterna på Paulus tid var judar som blivit kristna men som var bundna i sina samveten till Gamla testamentets stadgar och ville komplettera apostlarnas undervisning med sina egna traditioner. Judaisterna betraktade de hednakristna som primitiva därför att de trodde att man blev frälst genom tron allena. Om de ville tillhöra den kristna eliten så måste de även anta tilläggspaketet som bestod i att låta omskära sig, hålla reglerna om sabbaten och reglerna om ren och oren mat, stadgar som man hämtat från Mose lag. De hednakristna behövde komplettera tron med dessa gärningar.

En del av judaisterna tillhörde församlingen i Jerusalem. Därför var de särskilt inflytelserika. De fick till och med aposteln Petrus på fall. När några judekristna kom ner från Jerusalem drog Petrus sig undan de hednakristna. Tidigare hade han ätit tillsammans med dem. Paulus tillrättavisade honom genast offentligt. Med sitt exempel hade Petrus gett intryck av att det inte räckte med tron utan man måste hålla ceremoniallagen också. Petrus bättrade sig, och det var för väl annars hade evangeliet lidit stor skada.

Luther förde exakt samma kamp på 1500-talet som vi läser att Paulus utkämpade mot judaisterna i församlingarna i Galatien. Katolska kyrkan är inte en fortsättning av den kristendom som Paulus och apostlarna förkunnade och som lade grund för de första församlingarna. Den är istället fortsättningen på judaisternas parti.

Katolska kyrkan menar att påven är Petrus efterträdare. Om Petrus inte lyssnat på Paulus tillrättavisning så hade det legat något i detta anspråk. Påvedömets läror är i sak desamma som judaisternas krav som ställde till så stor skada i Galatiens församlingar. När Luther

offentligt trädde upp mot påven så gjorde han inget annat än vad Paulus gjort före honom. Galaterbrevet som Paulus skrev mot judaisterna träffar också påvedömet mitt i prick.

Hur är det egentligen: om vi vägrar äta fläskkött utan äter mest bara grönsaker och sitter stilla på sabbatsdagen bidrar det till att göra oss extra rättfärdiga inför Gud. Hur viktiga är sådana lagar som vi läser om i Moseböckerna? När man frågade Jesus vilket som var det största budet i lagen svarade han: *"Du ska älska Herren din Gud av hela ditt hjärta och av hela din själ och av hela ditt förstånd. Det är det största och första budet. Sedan kommer ett som liknar det: Du ska älska din nästa som dig själv. På dessa två bud hänger hela lagen och profeterna."* Men de andra buden som inte är lika stora, alla stadgar om omskärelse, sabbater, tillåten och otillåten mat mm. Vad är det som gäller för oss? Den delen av Mose lag kallas ceremoniallagen och reglerade den gammaltestamentliga gudstjänsten. Stadgarna hade en pedagogisk uppgift, särskilt offerlagstiftningen, som pekade fram emot uppfyllelsen i Kristus, Han som är det fullkomliga Guds lamm. Det fanns också lagar som reglerade samhällslivet. Dessa lagar gällde Israels folk under gamla testamentets tid och syftade till att hålla dem åtskilda från hedningarna så att de inte tog efter avgudadyrkan och gick under – fast det var nära ett par gånger men Gud bevarade en rest för löftena skull. Meningen med stadgarna var att det skulle finnas ett folk som kände igen och välkomnade Messias när tiden var inne. I och med Kristi offer på korset fick den gammaltestamentliga offertjänsten sitt slut. När Jesus förklarade all mat ren och när Gud i en uppenbarelse gjorde detsamma för Petrus fick även de andra stadgarna sitt slut. De hade tjänat ut sitt syfte.

Men vi är inte laglösa. Vi hörde hur Jesus sammanfattade första och andra tavlans bud. De tio buden är den del av Mose lag som gäller alla människor i alla tider. I lilla katekesen lär vi oss uppskatta Guds bud. Vi får lära oss hur Gud vill att vi ska leva för att bli välsignade på allt sätt. De lär oss vad vi ska göra och vad vi inte ska göra. På det sättet lär lagen oss både om vår synd och hur vi ska tacka Gud för hans godhet. Men om någon försöker göra något för att uppväga sina synder eller få en belöning från Gud har han kommit på avvägar. Det finns bara ett offer som tar bort syndens skuld och det är Kristi offer.

Det finns en del som tänker att Gud måste vara nöjd om man försökt hålla den gyllene regeln: *Allt vad ni vill att människorna ska göra för er, det ska ni också göra för dem.* Mer kan han inte begära. Kommer de som gjort ett försök att uppföra sig på ett bra sätt mot andra att klara sig i domen? Nej, lagen kräver mer än ett gott försök. Vi läser i vår text för idag: *"de som håller sig till laggärningar är under förbannelse. Det står skrivet: Förbannad är den som inte håller fast vid allt som står skrivet i lagens bok och gör därefter."* Lagen kräver inte bara ett gott försök. Lagen är resultatnriktad. Den ska hållas, inte bara till vissa delar, utan helt och hållet. Inte bara en del av vår livstid utan hela vår livstid, varje sekund. Lagen syftar på hjärtat, det ska vara rent, fyllt av kärlek till Gud och sin nästa. Inget annat får finnas där. Lagen kräver en fullkomlig lydnad. Lagen kräver inget mindre än att vi ska vara heliga som Gud är helig. Om Gud skulle döma oss enligt lagen efter våra gärningar skulle ingen av oss klara sig. Skriften säger: *de som håller sig till laggärningar är under förbannelse.*

Men Bibeln lär oss ett sätt att smita undan lagens dom. Det heter: *den rättfärdige ska leva av tro*. Det är tron på Kristus. Jesus höll lagen så som den skulle hållas. Han höll alla buden, fullkomligt, hela tiden. Ändå blev han straffad för synd - men inte för egna synder. Han gav sitt liv som betalning för våra synder. Det heter: *Kristus har friköpt oss från lagens förbannelse genom att bli en förbannelse i vårt ställe*.

Att Kristus friköpt oss innebär att vi går fria från dom och straff. Katekesen lär oss minnas detta: ”Han har återlöst, förvärvat och vunnit mig, förlorade och fördömda människa, från alla synder, från döden och djävulens makt, inte med guld eller silver utan med sitt heliga och dyrbara blod och oskyldiga lidande och död”.

Kristus och allt han gjort för oss är föremål för vår tro. Och nu heter det: *den rättfärdige ska leva av tro*. Det som lagen inte kunde ge oss på grund av vår synd det ger Kristus oss helt gratis: rättfärdighet inför Gud och evigt liv. Vi tar emot gåvan genom tron på honom. Åt alla som tog emot honom gav han rätt att bli Guds barn, det var vår minnesvers från förra söndagen.

När vi fått så mycket gott, och frälsningens gåva, vill vi gärna tacka Gud genom att följa hans bud. Vi vill inte göra någonting som sårar eller bedrövar honom. Lagen är en dyrbar skatt som lär oss vad som är Guds vilja. Men vi vill inte bli dömda enligt lagen, för den känner inte till något om tron eller förlåtelsen. När vi en dag träder inför Gud så vill vi inte veta av något annat än Kristus som på korset tagit bort alla våra synder.

Vem vet vilket mörker vi skulle ha varit i utan den reformation som tog fart med att Luther spikade upp de 95 teserna. Han lärde oss att grunda vår tro enbart på Skriften. Och för vår frälsning bara lita på Guds oförtjänta nåd för Kristi skull. Den tron behöver inte och kan inte kompletteras med något vi gör. Amen.

Låt oss be!

Himmelske Fader, vi tackar dig för att du sänt din Son att ta bort våra synder. Vi tackar dig för dina trogna apostlar som förkunnat och försvarat det rena evangeliet. Vi tackar dig för Luther som förde kristenheten tillbaka till en biblisk tro. Vi ber att vi får hjälp att reformera våra liv, så att vi hela tiden vänder tillbaka till tron på evangeliet för vår frälsning. Lär oss tacka dig för frälsningens gåva genom att leva så som du lär oss i buden. Amen.